

LASTESEKSI- TURISM:

Kuidas kaitsta lapsi
seksuaalse ekspluateeri-
mise eest turismis

ECPAT International on ülemaailmne organisatsioonide ja üksikisikute võrgustik, mille tegevuse sihtiks on teha lõpp lasteprostitutsioonile, lastepornograafiale ja lastega kaubitsemisele seksuaalse eksploateerimise eesmärgil. Võrgustiku eesmärgiks on tagada lastele nende põhilised õigused ja kaitsta lapsi igasuguse seksuaalse eksploateerimise eest kõikjal maailmas.

END CHILD PROSTITUTION
PORNOGRAPHY AND TRAFFICKING

Käesolev väljaanne on üks osa Euroopa Komisjoni poolt toetatavast projektist, selle eest on hoolt kandnud ECPAT gruppide ühendus: ECPAT Germany, ONLUS/ECPAT Italia; ECPAT Austria; Respect – Institut für Integrativen Tourismus und Entwicklung; ECPAT Eesti/Tartu Laste Tugikeskus; ECPAT Netherlands/Defence for Children International Netherlands; Preda Foundation, Filipiinid; Fundación Paniamor, Costa Rica; Equitable Tourism Options (Equations), India; Fair Trade in Tourism South Africa (FTTSA); MAIS–ECPAT Puerto Plata, Dominikaani Vabariik; Solwodi Keenia.

Väljaande sisu põhineb ECPAT International'i materjalidel: "Combating Child Sex Tourism: QUESTIONS & ANSWERS"; "Protecting Children From Sexual Exploitation in Tourism. An ECPAT Training Resource Kit".

Käesoleva trükise kõiki osi lubatakse paljudada tingimusel, et seejuures viidatakse allikale ja ECPAT International'ile.

Kujundus & küljendus:
Marcello Dall'Osso - Colt Stuff ©
Arti Grafi che - +393497156917

Fotod: ECPAT Germany

Käesoleva trükise fotodel on üksnes illustratiivne tähendus ja neil kujutatud lapsed pole tegelikkuses eksploateerimise ohvrid.

ECPAT Italy avaldab tänu ja tunnustust ühendustele ECPAT Network ja ECPAT International.

Copyright © 2009, ECPAT-Italia Onlus and ECPAT International

ECPAT-Italia Onlus
(End Child Prostitution, Child Pornography and
Trafficking of Children for Sexual Purposes)
Vicolo Scavolino, 61 – 00187 Roma
www.ecpat.it info@ecpat.it

Lasteseksiturism: Kuidas kaitsta lapsi seksuaalse eksploateerimise eest turismis

3 Sissejuhatus

4 Mis on laste seksuaalne eksploateerimine?

Miks seda esineb?

Kes seda teevad?

Kes on ohvrid?

Millised on tagajärjed lastele, ühiskonnale ja reisimise sihtkohtadele?

8 Laste õigused, laste kaitsmine ja turism

ÜRO Lapse õiguste konventsioon ja lisaprotokoll

Ekstraterritoriaalsed seadused

10 Lasteseksiturism ja turismitöötaja roll

Ettevõttesesise lastekaitsepoliitika ja -korra väljatöötamine ja rakendamine

Käitumiskoodeks

Üldsuse teadlikkuse ja sekkumise tähtsus

Koostöö riiklike turismiorganisatsioonidega

17 Mida saavad teha turistid ja reisijad?

Mida tehakse, et vältida lasteseksiturismiga?

Kuidas teatada?

18 Lisad

1. Kus seda juhtub?

2. Riikide loetelu, kus kehtib lasteseksiturismi vastane ekstraterritoriaalne seadus

3. Vorm lapse väärkohtlemisest või selle kahtlusest teatamiseks

4. Käitumiskoodeks

29 Mis on ECPAT International?

30 Sõnastik

31 Bibliograafia

Turismitööstusel on oluline osa laste kaitsmisel seksuaalse ekspluateerimise eest turismis. Ehkki turismitööstus ei ole laste seksuaalse ekspluateerimise otsene põhjustaja, kasutavad laste seksuaalsed kuritarvitajad reisifirmade, hotellide, kuurortide, restoranide, lennukompaniide ja muude transpordifirmade poolt pakutavaid teenuseid. On ettevõtteid, mis võivad laste seksuaalse ekspluateerimisega ka otseselt seotud olla: mõnes hotellis pigistatakse silm kinni laste seksuaalse ekspluateerimise ees oma territooriumil; on reiskorraldajaid, kes teadlikult korraldavad reise välismaale, kus pakuvad võimalust seksuaalsuheteks alaealistega.

Laste seksuaalse ekspluateerimise ülimalt negatiivse kuvandi tõttu on mõnedki turismiettevõtted ja riiklikud turismiorganisatsioonid tõrksad probleemi tunnistama, liati siis veel seda otseselt käsile võtma, nähes selles kahju tekitamist turismi mainele ja turismi atraktiivsuse otsest vähendajat. Valitseda võib ka ekslik arvamus, et koostöö mitetulundusühingutega toob kaasa üksnes rahaliste annetuste kohustuse.

Turismiettevõtted ja riiklikud turismiorganisatsioonid peaksid mõistma probleemi negatiivseid tagajärgi turismile, mis võivad tekkida, kui jätta lasteseksiturism tähelepanuta, ja selle nähtusega võitlemisest tulenevat kasu ja pikaajalist

tulu. Kvaliteetturismi tarbijad peavad oluliseks, et turismisektoris kantaks hoolt, et pakutavatel teenustel ei oleks lastele negatiivseid tagajärgi. On selge, et turism pole otseselt vastutav laste seksuaalse ekspluateerimise eest, aga oma positsiooni tõttu on turismiettevõtetel võimalus anda oluline panus, et lapsi seksuaalse ekspluateerimise eest kaitsta.

Parimaks strateegiaks turismiettevõtete ja riiklike turismiorganisatsioonide võitluses lasteseksiturismi vastu on rakendada vastutustundliku turismi ja ühise sotsiaalse vastutuse põhimõtteid. Selgete eesmärkide ja sihtide seadmine ning koguni vastastikuse mõistmise leppe koostamine on vahendid, mis aitavad tugevdada sidemeid MTÜ-de, turismifirmade ja riiklike turismiorganisatsioonide vahel.

Paljud reisifirmad ja turismiorganisatsioonid on mõistnud oma võtmerolli laste paremal kaitsmisel ja tegutsevad lasteseksiturismi vastu võideldes ühiselt. Turismiühendused ja -organisatsioonid väljendavad järjest sagedamini avalikult oma hoiakut lasteseksiturismi vastu.

Mis on laste seksuaalne ekspluateerimine (LSE)?

„Laste seksuaalne ekspluateerimine on lapse seksuaalne väärkohtlemine täiskasvanu poolt, tasudes selle eest rahas või muus vääringus kas otse lapsele, kolmandale isikule või isikutele. Last koheldakse seksuaalobjektina ja kaubandusliku objektina, kasutades sundimist ja vägivalda, andes sellele kaasaegse orjatöö kuju.” Declaration and Agenda for Action adopted at the First World Congress Against Commercial Sexual Exploitation of Children in Stockholm, Sweden, in 1996.

Laste seksuaalne ekspluateerimine on **täiskasvanu poolt lapse kasutamine seksuaalse naudingu saamiseks, makstes selle eest kas sularahas või muus vääringus lapsele või kolmanda(te)le isiku(te)le**. See kujutab endast lastevastase vägivalla vormi ja on võrreldav sunnitöö või kaasaegse orjusega. **Laste seksuaalset**

ekspluateerimist ei tohi segi ajada laste seksuaalse väärkohtlemisega. Tuleb märkida, et seksuaalne väärkohtlemine seab lapse suuremasse seksuaalse ekspluateerimise ohvriks langemise ohtu.

Eristatakse laste seksuaalse ekspluateerimise kolme peamist, omavahel seotud vormi:

- ✓ **Prostitutsioon:** Lapse kasutamine seksuaalsetes tegevustes hüvitise või vaevatasu eest.
(Allikas: Lapse õiguste konventsiooni lisaprotokoll)
- ✓ **Pornograafia:** Igasugune lapse kaasamine tegelikku või simuleeritud selgelt seksuaalsesse tegevusse ja igasugune lapse suguelundite kujutamine seksuaalsetel eesmärkidel.
(Allikas: Lapse õiguste konventsiooni lisaprotokoll)
- ✓ **Kaubitsemine seksuaalse ekspluateerimise eesmärgil:** Inimkaubitsemiseks loetakse isiku värbamist, vedamist, üleandmist, majutamist ja vastuvõtmist tema ekspluateerimiseks.
(Allikas: Euroopa Nõukogu inimkaubanduse vastane konventsioon)

Muud laste kaubandusliku seksuaalse ekspluateerimise vormid:

- ✓ **Lasteseksiturism:** Laste kaubanduslik seksuaalne ekspluateerimine inimeste poolt, kes reisivad ühest kohast teise, et asuda seal alaealistega sugulisse vahekorda.

Lasteseksiturism on laste seksuaalne ekspuuteerimine turistide poolt. Kui 1980ndatel piirdus nimetatud nähtus Lõuna-Aasiaga, siis nüüdseks on sellest puudutatud kõik kontinendid. Taoline sihtkohtade hulga kiire suurenemine on toiminud eelkõige massiturismi laienemise tõttu, mis toimub nii üle riigipiiride kui riikide siseselt.

Miks seda juhtub?

Lasteseksituristid reisivad tavaliselt rikkamast riigist vähemarenenud riiki, aga võivad reisida ka oma riigi või regiooni piires. Seksiturism elatub seksuaalsest ja majanduslikust ebavõrdsusest ning on seotud ka teiste laste seksuaalse ekspuuteerimise vormidega, nagu lastega kaubitsemine seksuaalse ekspuuteerimise eesmärgil. **Anonüümsus, laste kättesaadavus ja eemalolek moraalsetest ja sotsiaalsetest piirangutest, mis tavaliselt käitumist juhivad, võivad turisti viia teises riigis väärkohtleva käitumiseni.** Lapsi kuritarvitavad seksituristid võivad püüda oma tegevust õigustada seletustega, et külastatavas paigas on laste kasutamine seksuaalpartnerina kultuuriliselt aktsepteeritav või et laps ja/või ta perekond saavad selle eest vastu raha või asju.

Kes seda teevad?

Mõned lasteseksituristid võtavad sihikule nimelt lapsed, aga enamik on juhuväärkohtlejad, kes harilikult küll lapsi ei eelista, kuid ei jäta kasutamata olukorda, kui laps on neile kättesaadavaks tehtud.

Lasteseksituristid, kes kalduvad välismaal viibides patustama, võivad olla abielus või vallalised, mees- või naissoost, välismaalased või kohalikud, jõukad inimesed või odavreiside kasutajad, nii eduka kui ka kehva sotsiaalmajandusliku taustaga. Ehkki neil pole tähelepanuväärseid füüsilisi erijooni, sotsiaalseid käitumismustreid ega erilisi maneere, võib nad jagada kolme erinevasse kategooriasse:

✓ Pedofiilidest lasteseksitouristid

Nemad ilmutavad seksuaalset eelistust murdeea-eelses vanuses laste vastu. Tavaliselt peetakse pedofiile inimesteks, kes kannatavad haiglasliku häire all, nad ei pruugi eelistada lapse puhul üht sugu teisele ega pea sugulist kontakti lapsega kahjulikuks. Pedofiilid, samuti nagu lapsed eelistavad väärkohandlejad **moodustavad lasteseksitouristide hulgas vähemuse.**

✓ Juhust kasutavad lasteseksitouristid

Nemad väärkohandlevad lapsi n-ö juhuslikult, lootes turistile osaks saavale anonüümsusele ja karistamatusele. **Neil pole erilist laste-eelistust.** Juhust kasutavad kurjategijad on sageli valimatud seksitouristid, kes ei jäta kasutamata neile pakutud sugulise vahekorra võimalust noorema kui 18-aastase isikuga. **Enamik lasteseksitouriste on juhust kasutavad väärkohandlejad.**

✓ Lapsi eelistavad seksitouristid

Neil on laste suhtes aktiivne seksuaalne eelistus. **Sellised inimesed võivad kogeda seksuaaltõmmet ka täiskasvanute vastu, aga tavaliselt valivad seksuaalkontaktiks välja alaealised.** Lapsi eelistavad seksitouristid otsivad reeglina murdeikka jõudvat või noorukieas last. Vahet tuleb teha lapsi eelistavatel seksitouristidel ja pedofiilidel.

Kes on ohvrid?

Lasteseksitourismi ohvrid pärinevad sageli kehvadest sotsiaalmajanduslikest oludest. Aga see pole ainus neid iseloomustav joon: paljud on pärit etniliste vähemuste hulgast, pagulaskogukonnast või muudest marginaalsetest sotsiaalsest rühmadest. Ohvriks võivad olla nii tüdrukud kui ka poisid, kellest mõnedki võivad olla osutunud koduvägivalla ohvriks või olla jäetud hooletusse. Töötavad lapsed, iseäranis need, kes on tegevad turismis või sõltuvad hooajalisest sissetulekust, võivad eriti kergesti lasteseksitourismi ohvriks langeda. Mõnikord polegi lapsel vaja lasteseksitourismi ohvriks sattumiseks muud, kui olla sündinud turismihihtpunktis, mida iseloomustavad suured jõukuse vahed paika külastavate turistide ja kohalike elanike vahel.

Millised on tagajärjed lastele, ühiskonnale ja reisimise sihtkohtadele?

Olenemata seksiturismi lapsohvrite taustast kogevad nad kõik ekspluateerimise tulemusena tõsiseid emotsionaalseid, psühholoogilisi, füüsilisi ja sotsiaalseid tagajärgi.

✓ Psühholoogilised tagajärjed

Tulemuseks on süütunne, madal enesehinnang, depressioon ja mõnel juhul koguni suitsiid. Laste seksuaalse ekspluateerimisega kaasneva vägivalda tulemuseks on traumad, valu ja hirm.

✓ Füüsilised tagajärjed

Lapsed on vähem kaitstud sugulisel teel levivate haiguste eest, kaasa arvatud HIV/AIDS.

✓ Sotsiaalsed tagajärjed

Lasteseksiturismi ohvriks osutunud lapsed on sageli oma kogukonna poolt häbimärgistatud ja neil pole võimalik omandada ei ametlikku ega era- viisilist haridust. Neil puudub kogukonna toetus, neile ei saa osaks samasugust sotsiaalset läbikäimist ega arengut nagu teistele lastele.

Neil põhjustel on seksuaalse **ekspluateerimise ohvriks langenud lastel edasises elus täiskasvanuna raskem rahaliselt toime tulla ja iseseisva eluga hakkama saada**. Lasteseksiturismi tagajärjed on lastele rasked ja neile osaks saanud ekspluateerimine seab ohtu nii laste tervise, heaolu kui ka tulevikuväljavaated. **Ükski turist ei tohiks kunagi arvata, nagu ei avaldaks seksuaalkontakt lapsele kahjulikku mõju või nagu oleks see vastuvõetav, kui lapsele anda vastu raha või muud tasu.**

Laste õigused, laste kaitsmine ja turism

ÜRO lapse õiguste konventsioon ja lisaprotokoll

Lapse õigused ja inimõigused on üldised seaduslikud tagatised, et kaitsta üksikisikuid ja gruppe nende vabadust ja inimväärikust mõjutavate tegevuste ja tegevusetuse eest. Ehkki inimõiguste teema kordub riiklikes ja rahvusvahelistes arenguväitlustes, ei saa laste õiguste teema samavõrra tähelepanu vaatamata tõsiasi, et need

õigused tunnistavad lastele eriomaseid vajadusi ja kaitsetust, mida tuleks eristada sarnasest täiskasvanute olukorrast. Vastutustundlik turism peaks alati olema seotud laste õiguste küsimusega, kuna turismil on tohutu mõju laste elule kõikjal maailmas. Turismifirmade juhatusel on oluline vastutus laste põhiõiguste kaitsmisel. Kui seda ei tehta, on vahendeid ja viise, et neid selle eest vastutavaks teha.

ÜRO lapse õiguste konventsioon

Nagu täiskasvanuil, on ka lastel põhilised inimõigused ja kehtivad seaduslikud õigused, mida iga riik on kohustatud kaitsma. Neil on õigus haridusele, toidule, peavarjule, füüsilisele turvalisusele ja tervisele. Kõik need õigused on koondatud ÜRO lapse õiguste konventsiooni, mis on seaduslikult siduv ja mille on ratifitseerinud 193 riiki, nende seas ka Eesti. Lapse õiguste konventsioon on peamine multilateraalne lastealane dokument ja selles on mitmeid sätteid laste kaitseks ekspluateerimise eest. Artiklid 32, 34 ja 35 kaitsevad last seksuaalse ekspluateerimise, müümise ja kaubitsemise eest. Muude eriomaste õiguste hulka kuuluvad lapse kehalise ja psühholoogilise heaolu tagamine (artiklid 19 ja 27) ja lapse psühhosotsiaalne, emotsionaalne ning vaimne arendamine (artiklid 31 ja 32).

Ekstraterritoriaalsed seadused

Ekstraterritoriaalne seadustik on riigi seaduste ulatuse laiendamine, et hõlmata kuritegusid, mille on toime pannud riigi kodanik või/ ja mõne muu riigi kodanik, kellel on selles riigis elamise luba, väljaspool kõnealuse riigi piire. See on üheks kõige olulisemaks vahendiks võitluses lasteseksitourismiga, kuna võimaldab ametivõimudel võtta turistid oma käitumise eest välismaal vastutusele, kahandades tõenäosust, et turist võiks pääseda seaduse ees vastutamast, kui on pannud toime kuriteo riigis, kus ei piisa ressursse, et anda lastevastase teo toimepanija, liiati kui tegemist turistiga, kohtu alla. Seega antakse signaal kõikidele potentsiaalsetele lasteseksitouristidele, et nad võivad sattuda rohkem kui ühe õigusruumi tähelepanu keskmesse.

Kõige hiljutisema arvestuse kohaselt on 44 riigis seadused, mis võimaldavad süüdi mõista elanikke välismaal toime pandud lastevastaste kuritegude eest, ehkki iga ekstraterritoriaalne seadustik tervikuna võib teistest märkimisväärselt erineda. Mõlemapoolselt süüteoks tunnistamise nõue, mille korral loetakse toimepandud seaduserikkumine ametlikult kuriteoks nii riigis, kus see aset leidis, kui ka riigis, mis mõistab oma elaniku üle kohut, võib, aga ei pruugi riigi ekstraterritoriaalses seaduses olemas olla. Ekstraterritoriaalse õigusakti rakendamine võib olla üsna tömahukas, sest nõuab sageli politseinike minekut riiki, kus kuritegu toime pandi. Pealegi peavad siis tunnistajad ja pealtnägijad sõitma turisti elukohariiki, et osaleda kohtuprotsessis ja kindlustada lasteseksitouristi süüdimõistmine.

Kahjuks ei kasuta kõik riigid, kus kehtivad ekstraterritoriaalsed seadused, neid tegelikkuses selleks, et takistada oma kodanikel välismaal laste ekspluateerimist. Õigupoolest on väga vähe riike, mis oleks sageli ekstraterritoriaalset õigusakti rakendanud. Tulevikus, kui reisimisvõimalused veelgi avarduvad, on ülimalt tähtis, et kõik peamised turistide lähetavad riigid võtaksid vastu ekstraterritoriaalsed seadused ja neid ka rakensid, et võtta lasteseksitouristid vastutusele.

Lasteseksiturism ja turismitöötaja roll

Lastekaitsepoliitika väljatöötamine ja rakendamine firmas

Turismitöötajad täidavad võtmerolli oma firma klientidele võimalikult nauditava puhkuse tagamisel. Siiski ei tohiks nauding, mida kliendid oma puhkusest ammutavad, mitte kunagi kaasa tuua kahju neid võõrustavale kogukonnale. Kõnealune põhimõte sisaldub korporatiivse sotsiaalse vastutusega nii suurte turismifirmade, aga järjest sagedamini ka väiksemate ettevõtete kavandatavates ja kinnitatud tegevussuundades.

Kahju hulka, mida turismi tegevuste kaudu tekitatakse (ja mis on seadusega selgelt keelatud) kuulub ka laste seksuaalne ekspluateerimine. Just selle laste õiguste vastase kuriteoga seoses võib turismitöötaja käitumisel olla eriti vahetu ja kaugeleulatuv mõju kaitsetu ja haavatava lapse elule.

Lisaks üldistele tunnustele, mis peaksid iga töötaja tegema valvsaks lasteseksiturismi võimaliku esinemise suhtes (eriti paikades, kus see nähtus on teadaolevalt üsna levinud), annab kindlust

täpne teadmine, mida on õige öelda ja teha. Selline kindlustunne koos teadmisega, et teie firma ja juhtkond on teie tegevuse (mis vastab korporatiivsele tegevuspoliitikale) suhtes läbinisti toetavad, võib olla määravaks otsustamisel, kas jätta asjad nii, nagu need on, või kaitsta lapsohvrit aktiivselt ekspluateerimise eest.

Käitumiskodeks

Käitumiskodeks laste kaitsmiseks seksuaalse ekspluateerimise eest turismis on turismi erasektori algatus, et edendada vastutustundlikku turismi ja kaitsta lapsi seksuaalse ekspluateerimise eest. 1988. a. Rootsi reisikorraldajate ja ECPAT Sweden'i poolt koostatud Käitumiskodeks erineb enamikust lasteseksiturismi vastastest pingutustest, nagu teadlikkuse kasvatamine ja tundlikkuse tõstmine, kuna see pole lihtsalt kampaania, vaid tegelik vahend koos hästi määratletud toimimisjuhistega. Juba 2007. aastal oli Käitumiskodeksile alla kirjutanud 600 liiget 26-st Euroopa, Aasia, Aafrika ja Ameerika riigist. Viimasel

kümnendil on Käitumiskodeksist saanud juhtiv vahend lasteseksiturismi vastases võitluses, kuna see on praktiline ja kergesti rakendatav. Mis kõige olulisem, Käitumiskodeksi kuus kriteeriumi on strateegiliselt kavandatud erasektoris lasteseksiturismi vastu võitlemiseks. Seega, leppeid järgides võitlevad liikmesettevõtted ennetavalt

lasteseksiturismi vastu. Näiteks, lepped nõuavad muu hulgas järgnevat: personali koolitamist, turistide teavitamist, koostööd kohalike võimude ja lastekaitseasutustega. Sel kombel loob Käitumiskodeks turismi erasektori eestvedamisel võrgustiku ja mehhanismi võitluseks kõnealuse nähtuse vastu.

Käitumiskodeksis on kuus kriteeriumi:

✓ Kriteerium 1: Eetilise hoiaku kujundamine laste seksuaalsesse ekspluateerimisse ja vastavalt käitumine.

Lepingule alla kirjutav firma töötab välja ja võtab kirjalikult omaks korporatiivse poliitika laste seksuaalse ekspluateerimise vastu. Lisaks teavitatakse kõiki ettevõtte töötajaid Käitumiskodeksist ja firma sellealastest tegutsemispoliitikast.

Kõnealune poliitika võetakse kasutusele aasta jooksul pärast Käitumiskodeksi allkirjastamist.

✓ Kriteerium 2: Töötajate koolitamine päritolumaal ja turismi sihtpunktides.

Allakirjutanud firma personali ja reisikorraldajaid ning lepingu sõlminud hotelli personali tuleb sõltumata nende rahvusest ja kodakondsusest, vastutusalast ja töölepingu kestusest teavitada Käitumiskodeksist ja selle rakendamist neile õpetada. Teenuse kvaliteedisüsteemi osana tuleb töötajaid hoida pidevalt laste seksuaalse ekspluateerimise probleemidega kursis. Lisaks peab olema sellekohane siseinformatsioon kättesaadav ja olemasolevaid suhtluskanaleid kasutades jagatav.

Käitumiskodeksi rakendamise esimesel aastal peaks vastav koolitus jõudma:

- ✓ 50%-ni töötajatest, kes on firma asukohamaal klientidega otseses kontaktis
- ✓ 20%-ni töötajatest, kes on otseses kontaktis klientidega sihtkohariikides
- ✓ 30%-ni töötajatest, kes on otseses kontaktis klientidega peamistes sihtkohariikides
- ✓ 30%-ni juhtimistasandi töötajatest.

✓ **Kriteerium 3: Laste seksuaalset ekspluateerimist tauniva lepingupunkti tutvustamine turismiteenuse osutajatele.**

Lepingu selles punktis määratakse allakirjutava firma ja teenuseosutaja vahel kindlaks, et juhul, kui teenuse pakkuja ei täida oma tegevustes või territooriumil laste seksuaalsest ekspluateerimisest keeldumise kohustust, leping lõpetatakse. Keeldumine tähendab antud juhul, et oma tegevustes ega territooriumil ei aidata mingil moel aktiivselt kaasa laste seksuaalsele ekspluateerimisele ega tolereerita seda passiivselt. Kui leitakse, et lepingupartner aitab mingil viisil kaasa laste seksuaalsele ekspluateerimisele või tolereerib seda oma tegevustes või territooriumil, siis leping tühistatakse. Võimaluse korral tuleb Käitumiskodeksi teha kättesaadavaks igale lepingulisele teenuseosutajale ja tõlkida iga alla kirjutava riigi keelde. Lisaks tuleb allakirjutava firma teenuse müüjaid teavitada Käitumiskodeksist ja firma sellealasest tegevuspoliitikast, seepärast tuleb lepingupunkt viia sisse allakirjutava firma ja selle edasimüüjate vastastikuse mõistmise memorandumisse, kui taoline memorandum eksisteerib. Käitumiskodeksi rakendamise esimese aasta jooksul tuleks kõnealune lepingupunkt viia sisse vastavate teenusepakkujatega (hotellid, transpordiettevõtted, restoranid, baarid jne) sõlmitavasse lepingusse.

Uute lepingute korral peab kõnelalune punkt kajastuma:

- ✓ 50% lepingutest, mis sõlmitakse firma asukohariigis
- ✓ 60% lepingutest, mis sõlmitakse sihtkohariikides
- ✓ 75% lepingutest, mis sõlmitakse põhisihtkohariikides

Uuendatavate lepingute korral:

- ✓ 50% lepingutest, mis sõlmitakse firma asukohariigis
- ✓ 60% lepingutest, mis sõlmitakse kõigis sihtkohariikides
- ✓ 75% lepingutest, mis sõlmitakse põhisihtkohariikides

Edasimüüjatega vastastikuse mõistmise memorandumi korral:

- ✓ 30% edasimüüjatega sõlmitavatest uutest ja olemasolevatest vastastikuse mõistmise memorandumi lepingutest.

Lisaks annab allakirjutav firma informatsiooni oma teenuse osutajatele (mh neile, kellega pole sõlmitud lepingut) Käitumiskoodeksi osas ja firma tegevuspoliitika osas, nii et allakirjutamisele järgneva aasta jooksul jõuab teave:

- ✓ 90% teenuse osutajateni firma asukohariigis
- ✓ 75% teenuse osutajateni kõikides sihtkohariikides
- ✓ 80% teenuse osutajateni põhilistes sihtkohariikides.

✓ **Kriteerium 4: Reisijate teavitamine kataloogide, brošüüride, lennureisil näidatavate videote, piletiümbriste, kodulehtede jne vahendusel.**

Allakirjutanud firma teavitab klienti (reisijat) laste seksuaalsest ekspluateerimisest turismis, Käitumiskoodeksist ja firma sellekohasest poliitikast. Lisaks võimaldab allakirjutanud firma kliendil teatada võimalikest laste seksuaalse ekspluateerimise juhtudest.

Rakendamise esimesel aastal peaks vastav teave jõudma järgmise hulgani allakirjutanud firma klientidest:

- ✓ 50% kõikidesse sihtkohtadesse reisijateni
- ✓ 75% peamistesse sihtkohtadesse reisijateni
- ✓ 90% lasteseksiturismist mõjustatud piirkondadesse reisijateni.

✓ **Kriteerium 5: Sihtkohtade „kohalike võtmeisikute” teavitamine Käitumiskoodeksist ja firma asjakohastest tavadest.**

Kohalike võtmeisikute teavitamine on tõhus viis, kuidas allakirjutav firma saab anda oma panuse, et kaitsta lapsi seksuaalse ekspluateerimise eest turismis. Võtmeisikuteks peetakse neid, kellega allakirjutav firma teeb sihtkohamaades koostööd, sõlmimata lepinguid. Nende isikute/osapoolte hulka kuuluvad üksikisikud, kellel on sagedased kontaktid klientidega (nt restoranide ja baaride omanikud, taksojuhid), samuti ka ühiskonnas mõjukad isikud (nt firmajuhid, poliitikud, kohalikud Käitumiskoodeksiga seotud isikud, laste õiguste eest seisvate organisatsioonide esindajad). Lisaks määratletakse laste seksuaalse ekspluateerimise vastase võitluse võtmeisikutena politseinikke ja ametiühinguid. Allakirjutav firma teavitab sihtkohtade võtmeisikuid Käitumiskoodeksist ja firma lasteseksiturismi vastasest

poliitikast. Viienda kriteeriumi rakendamine on laste seksuaalse ekspluateerimise eest kaitsmise seisukohast üks kõige olulisemaid, olles samal ajal kõige raskemaks ülesandeks kõigist kuuest kriteeriumist, eriti nende firmade jaoks, mis tegutsevad paljudes sihtkohamaades. Kui allakirjutavad firmad panustavad sihtkohamaades võrgustikutöösse, on neil firmadel suurem võimalus lapsi tulemuslikult kaitsta. Suurem edu kroonib ka sihtkohamaades tegutsevate allakirjutanud firmade ühiseid pingutusi. Allakirjutanud firmad alustavad iga aastat ühe varem informeerimata sihtkohamaa (nt riigi, piirkonna, linna) võtmeisikute teavitamisega.

✓ **Kriteerium 6: Iga-aastane aruandlus Käitumiskodeksi rakendamisest, et kaitsta lapsi seksuaalse ekspluateerimise eest turismis.**

Allakirjutanud firmad annavad iga aastal aru esimese viie kriteeriumi rakendamisest. Taolise iga-aastase aruande koostamine võimaldab allakirjutanud firmal anda ülevaate tehtud pingutustest ja vastavatest saavutustest. Taoline hindamine toob välja ka vajalikud meetmed, millega Käitumiskodeksit paremini rakendada. Lõpuks, iga-aastane aruanne täidab keskset rolli kogu rahvusvahelise Käitumiskodeksi kontekstis, kuna iga-aastane aruanne:

- ✓ Võimaldab jagada kogemusi ja parandada oskusi Käitumiskodeksi rakendamisel turismisektoris;
- ✓ Aitab kohalikel Käitumiskodeksi esindajatel ja selle rakenduskomiteel jälgida kõnealuse projekti rakendamist, tuginedes senistele praktilistele kogemustele, esinenud raskustele ja allkirjastanud firmade tehtud panustele.

Ettevalmistav etapp ja Käitumiskodeksi firmas rakendamise protsess viiakse lõpule koostöös kodeksi kohalike esindajatega. Sama toimub hindamisetapil: iga-aastase aruandmise alusel jälgib allakirjutav firma Käitumiskodeksi rakendamist tihedas koostöös Kodeksi kohalike esindajatega.

Iga aastal palutakse allakirjutanud firmal täita standardne aruandevorm ja korraldada kohtumine kohalike kodeksi esindajatega edaspidiseks järelvalve teostamiseks.

Üldsuse teadlikkuse ja sekkumise tähtsus

Lasteseksiturism nõuab igakülgset sekkumist kõikidelt asjassepuutuvatel tegelastel ja institutsioonidel, nagu õiguskaitseorganite ametnikud, MTÜ-d, turistid, turismiorganisatsioonid, hotellid, reisikorraldajad, taksojuhid ja elukutse- lised turismitöötajad. Seda illegaalset ja sotsiaalset kahju tekitavat, turismi võimalusi kasutavat nähtust saab takistada kõikide huvigruppide ühisel sekkumisel. Erinevate sektorite liikmed võivad ühineda, et koos tegutsedes igakülgsemalt lasteseksiturismiga võidelda. Huvigruppide vahelise koostöö tulemuseks on nii lähte- kui ka sihtkoha- maade üldsuse, turistide ja turismitöötajate teadlikkuse kasv ja tundlikkuse tõus. Oluline on julgustada inimesi saama teadmisi lasteseksiturismist, selle seadusevastasest olemusest ja saatuslikust mõjust lapsohvritele. Teadlikkust saab tõsta erinevate infomaterjalide abil, milleks võivad olla reisibukletid, piletihooldjad, pagasilipikud, munitsipaalteenuste teatiseid, video- ja raadioklipid (mida näidatakse näiteks pikkade reise ajal), ja mitmel muul moel. Turismiühendused ja -organisatsioonid on hakanud järjest enam avalikult lasteseksiturismi vastast seisukohta väljendama. Mis kõige olulisem, turismi erasektor saab toetada teadlikkuse suurendamist ja aidata olemasolevat poliitikat muuta, sundides valitsusi ja riiklikke

turismiorganisatsioone välja töötama selget tegevuspoliitikat laste seksuaalse ekspluateerimise suhtes turismis. Taoline lähenemisviis on tervitatav. Firmed saavad seejuures välja öelda turismitööstuse seisukoha ja anda omaltpoolt konkreetseid nõuandeid.

Koostöö riiklike turismiorganisatsioonidega

Nagu varem öeldud, turism ei ole laste seksuaalse ekspluateerimise ja lasteseksiturismi põhjus, aga sellel on kohustus kasutada oma mõjuvõimu, et lapsi seksuaalse ekspluateerimise eest tõhusamalt kaitsta.

Turismiorganisatsioone kaasates näidatakse turismi lastesõbralikkuse tähtsust; toetust ja asjatundlikkust, tihedat ametialast koostööd; pakutakse võimalust arendada lastesõbralikku ja ometi tulusat turismi; propageeritakse, et vastutustundlik turism peab olema veenev, positiivne ja seaduslik. Sotsiaalselt ja keskkonna suhtes vastutustundlik turism täidab kesksel osal laste kaitsmisel seksuaalse ekspluateerimise eest ja laste õiguste tagamisel.

See on ainus võimalus, et kindlustada turismi kindel kasv ja pikaajaline sotsiaalmajanduslik stabiilsus.

Lasteseksiturism annab sihtkohariigist negatiivse pildi. Selle tagajärjel kaotavad turismifirmad kliente. Võitlus lasteseksiturismiga on nende pikaajalise tulu huvides.

EESTIS TOIMUNUD PEDOFILIAJUHTUMI LÜHIKIRJELDUS

1999. aastal viibis Eestis turistina Soome kodanik. Ta oli üürinud endale korteri ja kavatses hakata kirjutama raamatut pedofilia teemal.

Politseile hakkas laekuma aga informatsiooni, et soomlane suhtleb sageli avalikes kohtades nn tänavalastega. Kahjuks oli tollal Eestis vanemliku hoolitsuseta ja lagunened perekonadest pärit tänavalapsi kahetsusväärselt palju. Politsei asus informatsiooni kontrollima ning siis selgus, et nimetatud kodanik on kutsunud tänavalapsi oma üürikorterisse ja kasutanud neid enda seksuaalsete vajaduste rahuldamiseks: raha eest laskis ta end lastel intiimsetest piirkondadest silitada ja katsuda. Sama tegi ta ka ise lastega. Eelnevalt oli ta lastele ostnud süüa, maiustusi ja rahuldanud laste muid pisivajadusi.

1999. aasta lõpul alustati kriminaalmenetlus, mille käigus tekkis kahtlus 14 lapse (vanuses 7-16) suhtes, et Soome kodanik on neid seksuaalselt ära kasutanud.

Soomlane kasutas ära laste kehva materiaalset ja ka emotsionaalset olukorda, mis võimaldaski tal lapsi viia selleni, et nad nõustusid osalema sellises tegevuses.

Kriminaalasja menetlemine toimus Eesti ja Soome koostöös ning isiku süüdimõistmine ja karistamine toimus süüdistatava elukohariigis reaalse vangistuse määramisega.

Mõtlemapanev on asjaolu, et soomlane kandis oma karistuse ära, kuid tuli pärast seda uuesti Eestisse, kus ta 2009. a märtsis uuesti süüdi mõisteti – seekord lasteporno omamise eest.

Mida saavad turistid teha?

Mida saab teha, et vöidelda lasteseksiturismiga?

Lasteseksiturism on raske laste õiguste rikkumine. Olgu tegemist turisti, turismitöötaja või lihtsalt mureliku inimesega, järgida tuleks kindlaid samme, et vöidelda laste seksuaalse eksploateerimise vastu turismis.

1. Valige reisibüroo või turismifirma, mis järgib lasteseksiturismi vastast poliitikat, nagu need, mis on alla kirjutanud Käitumiskoodeksile ja rakendavad seda.

2. Kui teie turismiagentuuril või reisikorraldajal pole taolist tegutsemisepoliitikat, innustage neid seda kujundama.

3. Uurige ECPATi veebilehelt lisateavet laste olukorra kohta turismi konkreetsetes sihtpunktides (www.ecpat.net).

4. Vältige kohti, kus lapsi seksuaalselt eksploateeritakse.

5. Astuge oma kaaslaste ees välja lasteseksiturismi vastu.

6. Toetage kohalikke organisatsioone, mis tegutsevad laste seksuaalse eksploateerimise vastu.

7. Reisimisel ärge kõhelge teatamast ühestki seksuaalse eksploateerimise kahtlusest kohalikele

vöimudele (otseliinide nimekiri http://www.unwto.org/protect_children/). Kui see pole vöimalik, teatage kohalikule MTÜ-le või ECPAT International'ile (protect@ecpat.net), koju saabudes oma turisimbüroole või reisijuhile ja politseile (tel 110).

Millest teatada?

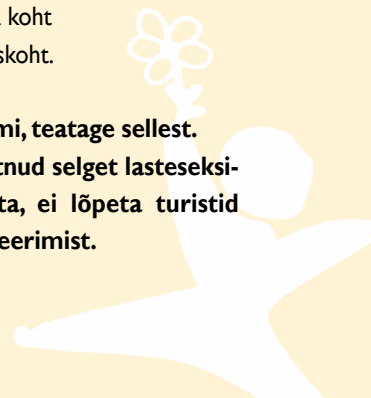
- a. Turist väärkohtleb last seksuaalselt
- b. Mõni inimene müüb last
- c. Turist püüab osta last seksuaalseks eksploateerimiseks
- d. Hotell või reisifirma lubab oma territooriumil lapsi eksploateerida.

Kui vöimalik, andke teada:

- a. Toimepanija nimi
- b. Päritolumaa või isegi passi number
- c. Süüdlase välimuse kirjeldus
- d. Eksploateerimise aeg ja koht
- e. Hotell või muu majutuskoh.

Nähes lasteseksiturismi, teatage sellest.

Kuni me kõik pole vötnud selget lasteseksiturismi vastast seisukohta, ei lõpeta turistid laste seksuaalset eksploateerimist.

1 - Kus seda juhtub?

2 - Loetelu riikidest, kus kehtivad lasteseksiturismi vastased ekstraterri- toriaalsed seadused.

3 - Vorm asetleidnud või oletata- vast lapse väärkohtlemise juhtumist teata- miseks.

4 - Käitumiskodeks.

Lisa I

Kus seda juhtub?

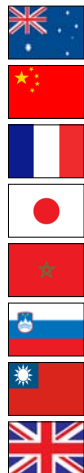

Lisa 2

Loetelu riikidest, kus kehtivad lasteseksiturismi vastased ekstraterritoriaalsed seadused

Alžeeria	Andorra	Austraalia	Austria	Belgia	Bulgaaria
Kanada	Tšiili	Hiina	Costa Rica	Küpros	Taani
Etioopia	Soome	Prantsusmaa	Saksamaa	Island	Indoneesia
Iirimaa	Itaalia	Jaapan	Kirgiisia	Laos	Luxembourg
Mauritius*	Mehhiko	Maroko	Holland	Uus-Meremaa	Norra
Portugal	Singapur	Sloveenia	Lõuna-Aafrika	Hispaania	Sudaan
Rootsi	Šveits	Taiwan	Tai	Togo	Ukraina
		Ühendkuningriigid		USA	

(*) Mauritius on vastu võtnud ekstraterritoriaalse seaduse, mis käsitleb lastega kaubitsemise kuritegu, kuid ei käsitle lasteprostitutsiooni ega lastepornograafiat.

Lisa 3

Vorm asetleidnud või oletatavast lapse väärkohtlemise juhtumist teatamiseks.

Kui arvate, et lapse turvalisus võib olla ohus, palun täitke käesolev vorm ja saatke:
(kirjutage kohaliku ametiasutuse nimi, kuhu pöörduda)

.....
(asutuse kontaktandmed)

.....
.....

Pöördumise kuupäev:

Kelle poole pöörduti (isiku nimi ja organisatsioon):

Juhataja allkiri:

Pöörduja

Nimi:

Amet:

Töökoht:

Kontaktandmed:

Mis teeb muret

Mis teid muretsema paneb?

Kas teave pärineb otsest allikast või on kelleltki kuulnud (kui jah, siis kellelt)?

Kas tegemist on nähtud või oletatava väärkohtlemise juhtumiga?

Oletatava juhtumi toimumise aeg ja koht:

Teave oletatava väärkohtleja kohta**Nimi:****Kirjeldus:****Kodakondsus:****Passi number:****Kodune aadress:****Teave lapse kohta:****Nimi:****Kirjeldus:****Kodakondsus:****Palun kasutage järgnevat leheruumi, et panna kirja muu asjakohane teave.**

.....

.....

Lisa 4

Käitumiskodeks

Turismitöötajate võrgustik, nende teadmised ja vilumused klientidega suhtlemisel saavad aidata läbi viia muudatusi sihtkohtades, et seeläbi lasteseksiturismi vältida ja sellest jagu saada. Kuna turismitööstus varustab reisijat transpordi, peavarju ja muude teenustega, on neil, kes turismis töötavad, ainulaadne võimalus märgata, tõsta teadlikkust ja teatada laste seksuaalsest ekspluateerimisest. Panustades Käitumiskodeksi rakendamisele näidatakse, et firma seab oma väärtushinnangud ja -hoiakud kõrgemale kasumist, propageerides aktiivselt sotsiaalselt vastutustundlikku ja lastesõbralikku turismi.

Reisibüroode ja turismiettevõtete tegevus lastesõbraliku turismi propageerijana sai alguse suhteliselt hiljuti. Ehkki meediateateid lasteseksiturismi kohta on paaril viimasel

aastal uudistesse jõudnud, on turismi seostamine laste seksuaalse ekspluateerimise nähtusega jäänud üsna harvaks.

Ülevaade

Alates 1990ndate algusest on turismis kasutusele võetud erinevaid meetmeid, et võidelda lasteseksiturismiga. Rahvusvahelisel tasandil kujundavad turismiühendused oma liikmetele ühtsed tegutsemispõhimõtted. Ülemaailmse Turismifirmade Liitude Föderatsioon (UFTAA) oli esimene turismiühendus, mis võttis vastu lapse ja reisikorraldaja harta (1994). Järgides Maailma Kaubandusorganisatsiooni ja Stockholmi Kongressi avaldust organiseeritud seksiturismi ennetamise kohta (1995), on teisedki turismiorganisatsioonid vastu võtnud vastavad tegevuspõhimõtete dokumendid või lasteseksiturismi vastase Käitumiskodeksi. Need hõlmavad:

- Rahvusvahelise Reisikorraldajate Föderatsiooni (IFTO) Käitumiskodeks laste seksuaalse ekspluateerimise vastu;
- Rahvusvahelise Hotellide ja Restoranide Liidu (IH&RA) laste seksuaalse ekspluateerimise vastane resolutsioon;
- Rahvusvahelise Lennutranspordi Ühenduse (IATA) laste seksuaalset ekspluateerimist hukka mõistev lõppresolutsioon;
- Rahvusvahelise Naiste Turismiorganisatsioonide Föderatsiooni (IFWTO) seksiturismi vastane resolutsioon;
- Rahvusvahelise Noorte Reisiorganisatsioonide Föderatsiooni (FIYTO) lasteseksiturismi vastu võitlemise resolutsioon;
- Euroopa Liidu Turismifirmade Assotsiatsiooni (ECTAA) rahvuslike reisikorraldajate ühingute lasteseksiturismi vastane deklaratsioon;
- Euroopa Liidu hotellide ja restoranide assotsiatsioonide liidu (HOTREC) laste seksuaalse ekspluateerimise vastane deklaratsioon;
- Rahvusvaheliste toiduainetöötajate, põllumajandustöötajate, hotellitöötajate, restoranitöötajate, toitlustustöötajate liitude (IUF/UITA/IUL) prostitutsiooniturismi vastane resolutsioon ja standardleping.

Ka riiklikul tasandil on tehtud mõned sammud, mis mõistavad hukka lasteseksiturismi, hõlmavad personalikoolitust, teabe jagamist, postrite tutvustamist, käitumiskodeksi koostamist. Olulise tähtsusega on ka Maailma Turismiorganisatsiooni, Rahvusvahelise Hotellide ja Restoranide Assotsiatsiooni ja Euroopa Komisjoni jõupingutused.

Maailma Turismiorganisatsioon

Maailma Turismiorganisatsioon (WTO) on juhtiv rahvusvaheline turismiorganisatsioon. Sellise turismi kujunemine, kus lapsi ekspluateeritakse, on ilmses vastuolus juhenditega, mida sisaldab WTO „Turismi õiguste deklaratsioon ja turismikodeks”, mis võeti vastu WTO üldkoosolekul 1985. aastal. 1995. a. võeti Kairos toimunud üheteistkümnendal üldkoosolekul vastu tegevusjuhend „Organiseeritud seksiturismi ennetamise otsus”, mis mõistab avalikult hukka ennekõike lasteseksiturismi, lugedes seda „Lapse õiguste konventsiooni” artikli 34 rikkumiseks ja nõudes karme meetmeid nii turisti lähte- kui sihtkohamaalt.

Oma avalduses määratleb WTO „organiseeritud seksiturismi” kui „turismisektoriselt või ka turismisektoriväliselt organiseeritud reisi, kasutades selle struktuure ja võrgustikke, põhieesmärgiga mõjutada turisti raha eest pakutavaks seksuaalseks suhteks sihtkohariigi elanikega”, mis toob kaasa terviseprobleeme, samuti sotsiaalseid ja kultuurilisi tagajärgi, eriti juhul, kui seejuures kasutatakse ära külastatava sihtkoha elanike soolist, vanuselist, sotsiaalset ja majanduslikku ebavõrdsust”.

Samuti määratletakse avalduses nii lähtekohariigi kui ka sihtkohariigi valitsuste ja turismitööstuse vastutus, soovitades kohaldada ennetavaid tegevusmeetmeid ja korregeerida ametialaseid käitumiskodekseid.

WTO algatuse tulemuseks Stockholmi kongressil laste seksuaalse ekspluateerimise vastu loodi rahvusvaheline lasteseksiturismi vastane operatiivgrupp, millesse kuuluvad valitsuste, MTÜ-de ja turismitööstuse esindajad.

Oma esimesel koosolekul märtsis 1997 (Berlin/Chantilly) nõustus operatiivgrupp vastu võtma ja kasutama lasteseksiturismi vastases rahvusvahelises kampaanias ja tegevustes ühtset logo. Valituks osutunud logo oli algselt kujundatud Brasiilia EMBATURi poolt ja

sedas kasutati Brasiilia riiklikus lasteseksiturismi vastases kampaanias. Maailma Turismiorganisatsiooni palvel nõustus Brasiilia valitsus loovutama oma logo rahvusvahelisele kampaaniale.

Rahvusvaheline Hotellide ja Restoranide Assotsiatsioon

Rahvusvahelise Hotellide ja Restoranide Assotsiatsiooni ettevõtmised kujutasid endast lasteseksiturismi vastases kampaanias olulist sammu. Kuna hotellid ja teised majutuskohad on sageli selleks paigaks, kus lapsi seksuaalselt väärkoheldakse, on hotelliomanikud kogu maailmas positsioonil, kus saavad tõhusalt ja vägagi nähtaval viisil kampaaniat toetada.

Rahvusvaheline Hotellide ja Restoranide Assotsiatsioon (IH&RA) võttis 1996. aastal vastu resolutsiooni, milles soovitati kõikidel liikmetel „kaaluda meetmeid, et ära hoida oma ruumide kasutamist laste ekspluateerimiseks” ja „takistada kerget ligipääsu lasteprostitutsioonile ja lastepornograafiale”.

Prantsuse valitsuse poolt „Grande Cause Nationale 1997” nime saanud turismi- projekt võttis konstruktiivsel viisil kokku, kuidas hotellid saaksid võidelda laste seksuaalse ekspluateerimise vastu.

- Hotelli tegevuspoliitika peab selgelt väljendama hotelli seisukohta laste seksuaalse ekspluateerimise suhtes. Hotell peab selle mõistetavaks tegema ka oma personalile ja andma neile teada, mida teha, kui taoline olukord peaks tekkima.
- Hotelli juhtkond teavitab oma personali ja külalisi riiklikest laste seksuaalset väärkohtlemist puudutavatest seadustest ja karistustest.
- Hotelli turvateenistust õpetatakse, kuidas kohelda külalisi või personali, kes lapsi seksuaalselt väärkohtlevad, iseäranis hotelli territooriumil.
- Tehakse koostööd vastavate ametiühingutega.
- Takistatakse lapsi sisenemast hotelli baaride, restoranide, vestibüüli ja vastuvõtu kaudu.
- Tegutsetakse aktiivselt. Ettevaatusabinõuna hoitakse sidet politsei, sotsiaal-asutuste ja muude organisatsioonidega, kellega seadusrikkumise esinemise korral ühendust võtta.

- Töötaja, kes märkab midagi, mis laseb oletada laste seksuaalset ekspluateerimist, peab koheselt teavitama politseid või muud ametkonda, kellel on õigus sekkuda (Grande Cause Nationale, 1997).

Europarlament ja Euroopa Komisjon

Poliitilisel tasandil on Europarlamentis ja Euroopa Komisjonis aru saadud laste seksuaalse ekspluateerimise probleemi tõsidusest. Komisjoni seisukoht on selline, et mh tuleb „soodustada normide koostamist, mis aitaksid välja juurida käitumist, mis pole kooskõlas turismitööstuse kõlbeliste põhimõtetega” (The European Commission KOM (96) 547 final, p.3. 1996). Komisjoni arvates tuleks turismitööstuse panus lülitada kõikehõlmavasse tegevusprogrammi, mis ühendab liitunud maade panused, asjasse puutuvad rahvusvahelised organisatsioonid ja eraalgatused. Komisjon:

- taotleb karistust inimestele, kes lapsi seksuaalselt ekspluateerivad
- taotleb laste seksuaalse ekspluateerimise nõudluse ja hanke pidurdamist
- julgustab liikmesriike võtma ühist seisukohta laste seksuaalse ekspluateerimise vastu turismis.

Samuti taotleb komisjon paremini koordineeritud infokampaaniaid, mis on suunatud lasteseksiturismi vastu (KOM 96547, p.9, 1996).

Senini on Euroopa Komisjon rakendanud järgmisi konkreetseid meetmeid:

- turistidele mõeldud piletiümbriste ettevalmistamine
- turismitöötajate koolituspaketi ettevalmistamine
- lennuvideo ettevalmistamine.

Aastatel 2000–2003 kaasrahastas Euroopa Komisjon Käitumiskoodeksi väljatöötamist. Alates 2004. aasta augustist finantseerib UNICEF Käitumiskoodeksi korralduskomiteed Jaapani UNICEFi komitee toetusest.

Sekretariaat

Koodeksit koordineeriv sekretariaat loodi Euroopa Liidu rahastamisel 2001. aastal, asukohaga Maailma Turismiorganisatsiooni ametiruumides Madriidis. 2004. aastast on sekretariaadi rahastajaks UNICEF ja uueks asukohaks ECPAT USA ruumid NewYorgis.

Kohustused:

- ✓ Koodeksi igapäevane haldamine
- ✓ Informatsiooni jagamine kõikidele turismifirmadele ja organiseeriva komitee liikmetele
- ✓ Organiseeriva komitee koosolekute ettevalmistamine ja läbiviimine
- ✓ Koolitusmaterjalide ettevalmistamine
- ✓ Uurimuste läbiviimine jne.

Sekretariaadil on ka oluline roll kõikide turismifirmade ja reisibüroode kontaktpunktina, kes tahavad käitumiskoodeksit vastu võtta ja rakendada.

Täpsema info saamiseks võtke palun ühendust:

Code Secretariat Coordinator

Camelia Tepelus

c/o ECPAT USA, 157 Montague Street,

New York, NY 11201, USA

Ph: + 1 718 935 9192, Fax: + 1 718 935 9173

Email: [camelia.tepelus\[a\]thecode.org](mailto:camelia.tepelus[a]thecode.org)

Suurettevõtete (reisikorraldajate ja hotellide) üldised sammud koodeksiga liitumiseks:

- ✓ Informatsiooni saamine (vt lisatud infolehte Information Sheet)
- ✓ Taotluse ja tegevuskava koostamine. Vaadatakse läbi ja kiidetakse heaks koodeksi rahvusliku partneri ja rakenduskomitee poolt
- ✓ Allkirjastamine
- ✓ Iga-aastane aruandlus
- ✓ Koodeksi rakendamine ja monitooring.

Vastavad kohandatud vormid on saadaval muud tüüpi turismikompaniidele, nagu näiteks:

1. Ühendused ja liidud
2. Lennu- ja laevakompaniid
3. Baarid ja ööklubid
4. Kohalikud teenusepakkujad ja ettevõtjad
5. Restoranid
6. Väikehotellid ja muud majutusteenuste pakkujad
7. Reisifirmad

Kui teie ettevõtte on huvitatud koodeksiga liitumisest, palun võtke ühendust selle sekretariaadiga.

Põhielemendid reisikorraldajatele mõeldud toimiva Käitumiskodeksi koostamiseks ja kohaldamiseks:

Tõsiasi, et reisikorraldaja on Käitumiskodeksi vastu võtnud, ei tähenda veel, et reisikorraldaja tagab, et mingis konkreetses sihtpunktis ei tule seksuaalset ekspluateerimist ette. Käitumiskodeksis konstateeritakse, et reisikorraldaja on probleemist teadlik ja rakendab aktiivselt meetmeid, et oma valdustes lasteseksiturismi vältida.

Oluline on teiste sarnaste meetmete, nagu näiteks korporatiivse ärieetika ja tegutsemiskodeksite koordineerimine.

Paljude riikide seadustes ja määrustes on kindlaks määratud, kuidas seksuaalse ekspluateerimise ohvriks langenud lastega (rangelt juriidilisest vaatepunktist) toimida.

Puuduvad turismisektoris toimunud laste väärkohtlemisjuhtude arvulised andmed.

Käitumiskodeksiga töötav reisikorraldaja peab olema saanud väljaõppe ja suutma oma ametikohale vastavalt laste seksuaalset ekspluateerimist ja Käitumiskodeksit puudutavatele küsimustele vastata.

On oluline, et pärast Käitumiskodeksile alla kirjutamist võtaks reisikorraldaja osa ühistest laste seksiturismivastastest tegevustest ja kavandaks taolisi tegevusi ise.

Sekretariaat

Koodeksit koordineeriv sekretariaat loodi Euroopa Liidu rahastamisel 2001. aastal, asukohaga Maaailma Turismiorganisatsiooni ametiruumides Madridis. 2004. aastast on sekretariaadi rahastajaks UNICEF ja uueks asukohaks ECPAT USA ruumid NewYorgis. Kohustused:

- ✓ Koodeksi igapäevane haldamine
- ✓ Informatsiooni jagamine kõikidele turismifirmadele ja organiseeriva komitee liikmetele
- ✓ Organiseeriva komitee koosolekute ettevalmistamine ja läbiviimine
- ✓ Koolitusmaterjalide ettevalmistamine
- ✓ Uurimuste läbiviimine jne.

Sekretariaadil on ka oluline roll kõikide turismifirmade ja reisibüroode kontaktpunktina, kes tahavad käitumiskoodeksit vastu võtta ja rakendada.

Täpsema info saamiseks võtke palun ühendust:

Code Secretariat Coordinator

Camelia Tepelus

c/o ECPAT USA, 157 Montague Street,

New York, NY 11201, USA

Ph: + 1 718 935 9192, Fax: + 1 718 935 9173

Email: [camelia.tepelus\[a\]thecode.org](mailto:camelia.tepelus[a]thecode.org)

Mis on ECPAT International?

Akronüüm ECPAT on lühend nimest End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of Children for Sexual Purposes, mis eesti keeles tähendab „Lõpetage lasteprostitutsioon, lastepornograafia ja lastega kaubitsemine seksuaalse ekspluateerimise eesmärgil”.

ECPAT International on üleilmne organisatsioonide ja üksikisikute võrgustik, mis tegutseb ühiselt laste seksuaalse ekspluateerimise lõpetamise nimel. Käesoleval ajal on 75 riigis esindatud 81 ECPATi liikmesorganisatsiooni ja ühendust, mis võtavad ette mitmesuguseid programme laste seksuaalse ekspluateerimise vastu. Nende eesmärgiks on üleilmselt veenda inimesi, et lastele peavad olema tagatud nende põhiõigused ja nad peavad olema kaitstud igasuguse ekspluateerimise eest.

Lasteseksiturismi teema on olnud ECPATi võrgustiku tähelepanu keskmes juba alates selle loomisest 1990. aastal ja kampaania “Lõpetage lasteprostitutsioon Aasia turismis” käivitamisest.

1996. aastaks oli ECPAT laienenud Aasiasse, Euroopasse ja Ameerikasse. Ehkki akronüüm jäi samaks, sai ühenduse täispikaks nimeks End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of Children for Sexual Purposes. Alates esimesest laste seksuaalse ekspluateerimise vastu peetud maailmakongressist Stockholmis aastal 1996 on ECPAT teinud koostööd UNICEFi ja lapse õiguste konventsiooni eest seisvate MTÜde rühmitustega.

Viis aastat hiljem, 2001. aastal toimus teine maailmakongress Yokohamas, Jaapanis. Sellel õnnestus mobiliseerida partnereid erinevatest sektoritest ja koostööks kokku kutsuda erinevad huvigrupid: valitsuse, MTÜde, õiguskaitseorganite, turismitööstuse, rahvusvaheliste arendusagentuuride ja kodanikeühiskondade esindajad.

Aastal 2008 korraldatud kolmandal maailmakongressil, mis toimus Rio de Janeiro, Brasiilias, töötati välja laste ja noorukite seksuaalse ekspluateerimise lõpetamise ja ennetamise tegevuskava. Selles toodi välja strateegiad seksuaalse ekspluateerimise uute vormide vastu, nagu internetipornograafia, lastega kaubitsemine ja üleilmselt kasvanud migratsioon.

Käesolevalt jätkavad ECPAT International'i sekretariaat ja ECPAT International'i võrgustik aktiivset tegevust igasuguse laste seksuaalse ekspluateerimise vastu. Võrgustiku partnerid teevad sobivate asutuste ja organisatsioonidega üleilmselt koostööd, et kindlustada lastele kestav ja tõhus kaitse igasuguse seksuaalse ekspluateerimise eest.

✓ **Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni**

lapse õiguste konventsioon: see on üks kõige olulisemaid multilateraalseid dokumente, mis käsitleb ülemaailmselt laste inimõigusi. Lapse õiguste konventsioon võeti vastu ÜRO peaassamblee poolt aastal 1989 ja selle on allkirjastanud 193 riiki (kõik riigid peale Ameerika Ühendriikide ja Somaalia).

✓ **Laste müüki, lasteprostitutsiooni ja lastepornograafiat käsitlev lisaprotokoll:**

Kõnealune lisaprotokoll täiendab lapse õiguste konventsiooni ja võeti vastu ÜRO peaassambleel aastal 2000. Protokolli I. artiklis esitatakse nõue, et riigid peavad kaitsma nende laste õigusi ja huve, kes on kaubitsemise, lasteprostitutsiooni ja lastepornograafia ohvrid, keda on kasutatud lastetööjõuna. Preambula järgi on kõnealune lisaprotokoll kavandatud lapse õiguste konventsiooni konkreetsete artiklite eesmärkide saavutamiseks. Neis artiklis nõutakse, et riigid rakendaksid laste õiguste kaitsmiseks „kohased meetmed”.

✓ **Laps:** Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni määratluse kohaselt on laps kuni 18-aastane inimene, kui lapse suhtes kohaldatava seaduse põhjal ei loeta teda varem täisealiseks. Paljude riikide seadused määratlevad ka alla 18-aastasi inimesi täiskasvanuna. (Lapse õiguste konventsioon, art I, 1989).

✓ **Lapse seksuaalne väärkohtlemine:**

Lapse seksuaalse väärkohtlemisena võib määratleda kontakti või vastasmõju lapse ja temast vanema või suuremate teadmistega lapse või täiskasvanu vahel, olgu selleks võõras inimene, vanem õde-venn või lapsevanem, kui last kasutatakse väär-

kohtleja seksuaalsete vajaduste rahuldamise objektina. Nende tegevuste juures kasutatakse jõudu, ähvardusi, meelehea andmist, pettust ja sundimist.

✓ **Pedofiilia:** Pedofiil on kliiniline mõiste täiskasvanu kohta, kelles tekitavad seksuaalset erutust puberteedieelses eas lapsed. Psüühikahäirete diagnostilises ja statistilises käsiraamatus DSM-IV kirjeldatakse pedofiiliat kui „eelistatult puberteedieelses eas lapse kaasamist seksuaalsete tegevusse või sellekohast fantaasiat seksuaalse erutuse saamiseks. Üksikud seksuaaltoimingud ei kinnita pedofiilia kliinilist diagnoosi.” Käsiraamatus lisatakse, et isik, kelle kohta antud diagnoos sobib, peab olema vähemalt 16-aastane ja viis aastat vanem kui laps, kellele tema seksuaalfantaasiad on suunatud. Pedofiiliat suudab diagnoosida üksnes kvalifitseeritud psühholoog või psühhiaater.

✓ **Jätkusuutlik turism:** Jätkusuutliku turismi arendamine vastab kaasaja turistide ja neid võõrustava regiooni vajadustele, samal ajal kaitstes ja parandades tulevikuvõimalusi. Kõige olulisemaks peetakse ressursside haldamist nii, et majanduslikud, sotsiaalsed ja esteetilised vajadused saavad täidetud, säilitades samal ajal kultuurilise terviklikkuse, ökoloogilised protsessid, bioloogilise mitmekesisuse ja elutähtsad süsteemid. Vastutustundlik turism on jätkusuutliku turismi kontseptsiooniga tihedalt seotud ja suuresti kattuv, keskendudes siiski pigem turismitööstuse (nii firmade kui ka turistide) käitumisele jätkusuutliku turismi praktiseerimisel.

ECPAT-International, Combating Child Sex Tourism: FAQs, Bangkok 2008

**ECPAT-International, Protecting Children from Sexual Exploitation in Tourism:
An ECPAT Training Resource Kit, Bangkok 2008**

END CHILD PROSTITUTION
PORNOGRAPHY AND TRAFFICKING

Kindly supported by the European Commission

Preise und Test

WIKITON-TRAVEL GMBH
www.wikiton-travel.com

oda

